

29.8.2022

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 1466/2020, ktorú predkladá Roxane Mitralias, luxemburská štátna príslušníčka, v mene Confédération paysanne a Fédération Nationale de l'Agriculture Biologique, o údajnom nedodržíavaní rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 25. júla 2018 vo veci C-528/16 francúzskou vládou

1. Zhrnutie obsahu petície

S odvolaním sa na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 25. júla 2018 týkajúci sa presadzovania smernice 2001/18/ES o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia sa predkladateľka petície sťažuje, že sa vo Francúzsku stále systematicky neuplatňuje na všetky príslušné plodiny, čím sa zvyšuje riziko nezvratnej kontaminácie tradičných a ekologických plodín geneticky modifikovanými plodinami, ktoré sa stále pestujú nezákonne. Predkladateľka petície sa odvoláva na prípad Clearfieldovej mutagenézy repky olejnej pred Štátnou radou, pričom uvádza, že francúzska vláda tým, že nevyhlásila dekrét zakazujúci pestovanie tejto odrody repky olejnej a jej uvádzanie na trh bez povolenia v súlade s ustanoveniami smernice 2001/18, je v súčasnosti v rozpore s vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi EÚ.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 31. marca 2021. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií (článok 227 ods. 6 rokovacieho poriadku).

3. Odpoveď Komisie doručená 23. júla 2021

Petícia

Predkladateľka petície tvrdí, že na repku Clearfield, ktorá sa vyrába technikou náhodnej

mutagenézy *in vitro*, sa vzťahujú požiadavky smernice 2001/18/ES¹ o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov (GMO) do životného prostredia. Keďže táto odroda repky nebola povolená v súlade s uvedenou smernicou, predkladateľka petície tvrdí, že jej pestovanie a uvádzanie na trh vo Francúzsku je v rozpore s právom EÚ. V dôsledku toho predkladateľka petície tvrdí, že Francúzsko porušuje právo EÚ. Na podporu týchto tvrdení sa predkladateľka petície opiera o rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ) z 25. júla 2018 vo veci C-528/16, Confédération paysanne a i.

Pripomienky Komisie

Komisia sa domnieva, že tvrdenie predkladateľky petície je neopodstatnené. V súlade s článkom 3 ods. 1 a prílohou IB k smernici 2001/18/ES sú geneticky modifikované organizmy (GMO) vyrobené technikami/metódami mutagenézy vylúčené zo smernice za určitých podmienok². V tejto súvislosti SDEÚ vo svojom rozsudku vo veci C-528/16 rozhodol, že „z pôsobnosti uvedenej smernice sú vylúčené iba organizmy získané prostredníctvom techník/metód mutagenézy, ktoré sa tradične používajú v rôznom uplatnení a sú o nich dlhodobé bezpečné záznamy“. Súdny dvor takisto rozhodol, že nové techniky/metódy mutagenézy, ktoré sa objavili alebo sa obzvlášť vyvinuli po prijatí smernice 2001/18/ES, nie sú vylúčené z rozsahu pôsobnosti smernice.

Na základe rozhodnutia Súdneho dvora predkladateľka petície tvrdí, že repka Clearfield je GMO, na ktorý sa vzťahujú požiadavky smernice. Podľa názoru Komisie je tento výklad nesprávny a nie je v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Ako priznáva predkladateľka petície, táto odroda repky bola vytvorená náhodnou mutagenézou *in vitro*. Techniky náhodnej mutagenézy spočívajú v tom, že sa rastliny, semená, časti rastlín alebo jednotlivé bunky vystavia chemickým alebo fyzikálnym mutagénom. Techniky náhodnej mutagenézy sú konvenčné techniky šľachtenia, vyvinuté v prvej polovici 20. storočia, ktoré boli najprv aplikované *in vivo* a postupne od 70. rokov 20. storočia *in vitro*. Z informácií dostupných v súčasnosti vyplýva, že náhodná mutagenéza *in vitro* bola vytvorená a bola dobre známa ako technika šľachtenia už dávno pred prijatím smernice 2001/18/ES.

Okrem toho ani Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, keď hovorí o konvenčných technikách šľachtenia mutácií, ani databáza mutantných odrôd FAO/IAEA³, keď definuje mutantné odrody, nerozlišujú medzi použitím fyzikálnej alebo chemickej mutagenézy *in vivo* a *in vitro*. Ani Súdny dvor Európskej únie nerozlišoval medzi týmito dvoma metódami, keď sa odvolával na „tradičné metódy náhodnej mutagenézy“ (vec C-528/16, bod 48).

Predkladateľka petície tiež poukazuje na oznámenie francúzskych orgánov zo 6. mája 2020 podľa článku 6 ods. 5 smernice o transparentnosti jednotného trhu (smernica (EÚ) 2015/1535)⁴ o troch návrhoch opatrení na zmenu vnútroštátnych právnych predpisov, pokiaľ ide o náhodnú

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS – vyhlásenie Komisie (Ú. v. ES L 106, 17.4.2001, s. 1 – 39).

² Na organizmy získané týmito technikami sa vzťahuje výnimka pod podmienkou, že nezahŕňajú použitie molekúl rekombinantnej nukleovej kyseliny alebo geneticky modifikovaných organizmov iných ako sú tie, ktoré sa vyrobili jednou alebo viacerými technikami uvedenými v prílohe IB.

³ Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo/Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Text s významom pre EHP), (Ú. v. EÚ L 241, 17.9.2015, s. 1 – 15).

mutagenézu *in vitro* a vyradenie viacerých odrôd rastlín zo zoznamu v Oficiálnom katalógu druhov a odrôd pestovaných plodín vo Francúzsku⁵. Tieto navrhované opatrenia boli formulované tak, aby boli v súlade s rozhodnutím Conseil d'Etat zo 7. februára 2020, na základe ktorého odrody rastlín získané náhodnou mutagenézou *in vitro* už nemali byť vylúčené z pôsobnosti právnych predpisov o GMO.

Ako uviedla predkladateľka petície, Komisia vydala podrobné stanovisko k trom návrhom opatrení. Komisia vo svojom podrobnom stanovisku poukázala na porušenie niektorých ustanovení smernice 2001/18/ES, ako aj niektorých ustanovení smerníc Rady 2002/53/ES⁶ a 2002/55/ES⁷ o registrácii odrôd osív poľnohospodárskych druhov a druhov zeleniny a ich uvádzaní na trh v EÚ. Päť členských štátov tiež vydalo podrobné stanoviská aspoň k jednému z návrhov opatrení a tri z nich vydali pripomienky aspoň k dvom. Francúzske orgány zatiaľ neodpovedali na podrobné stanovisko Komisie a podľa najlepších informácií Komisie Francúzsko ešte neprijalo tieto tri oznámené návrhy opatrení.

Záver

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa tvrdenie predkladateľky petície, že odroda repky Clearfield je GMO, ktorý podlieha požiadavkám na povolenie a označovanie podľa smernice 2001/18/ES, a preto je nezákonne uvedený na trh vo Francúzsku, javí ako neopodstatnené. Podľa názoru Komisie sú preto francúzske právne predpisy, ktoré umožňujú pestovanie a uvádzanie tejto odrody repky na trh, v súlade so smernicou 2001/18/ES a s uvedeným rozsudkom SDEÚ

4. Odpoveď Komisie (REV.) doručená 29. augusta 2022

Táto petícia bola predložená v mene „Confédération paysanne“ a „Fédération nationale de l'agriculture biologique“, ktoré tvrdia, že francúzske orgány porušili smernicu 2001/18/ES⁸ o zámernom uvoľňovaní GMO do životného prostredia a rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ) z 25. júla 2018 vo veci C-528/16 (*Confédération paysanne a i.*).

Dňa 25. októbra 2021 sa počas schôdze Výboru pre petície uskutočnila rozprava o tejto petícii. Predseda výboru sa rozhodol ponechať petíciu otvorenú na ďalšie posúdenie. Predseda požiadal Komisiu, aby Výbor pre petície informovala o akejkoľvek odpovedi Francúzska na podrobné stanovisko Komisie k trom návrhom opatrení, ktoré Francúzsko oznámilo 6. mája 2020 v rámci smernice o transparentnosti jednotného trhu⁹.

Komisia nedostala od francúzskych orgánov žiadnu odpoveď na svoje podrobné stanovisko. Francúzska Conseil d'Etat však 8. novembra 2021 predložila SDEÚ dve nové otázky týkajúce

⁵ Oznámenia 2020/280/F, 2020/281/F a 2020/282/F.

⁶ Smernica Rady 2002/53/ES z 13. júna 2002 o spoločnom katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov (Ú. v. ES L 193, 20.7.2002, s. 1 – 11).

⁷ Smernica Rady 2002/55/ES z 13. júna 2002 o obchodovaní s osivom zelenín (Ú. v. ES L 193, 20.7.2002, s. 33 – 59).

⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS – vyhlásenie Komisie (Ú. v. ES L 106, 17.4.2001, s. 1 – 39).

⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Text s významom pre EHP), (Ú. v. EÚ L 241, 17.9.2015, s. 1 – 15).

sa výkladu výnimky z mutagenézy, ktorý Súdny dvor urobil vo svojom rozsudku z roku 2018 (vec C-688/21, Confédération paysanne a i.). Tieto otázky boli položené v rámci nového konania, ktoré na Conseil d'Etat podala „Confédération paysanne“ a osem ďalších organizácií, ktoré žiadali o výkon rozhodnutia Conseil d'Etat zo 7. februára 2020, v ktorom tento súd okrem iného nariadil vylúčenie náhodnej mutagenézy *in vitro* zo zoznamu techník mutagenézy vyňatých z pôsobnosti právnych predpisov o geneticky modifikovaných organizmoch (GMO).

Vo svojom rozsudku z roku 2018 SDEÚ uviedol, že „z pôsobnosti uvedenej smernice sú vylúčené iba organizmy získané prostredníctvom techník/metód mutagenézy, ktoré sa tradične používajú v rôznom uplatnení a sú o nich dlhodobé bezpečné záznamy“. Nové otázky, ktoré položila Conseil d'Etat Súdnemu dvoru, sa týkajú výkladu týchto podmienok, pokiaľ ide o techniky náhodnej mutagenézy *in vitro*. Vec sa rieši¹⁰.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a na to, že predmetom tejto petície je právny štatút techník náhodnej mutagenézy *in vitro* podľa smernice o GMO, by sa s ďalšími úvahami o tomto spise malo počkať na rozsudok SDEÚ.

Komisia využíva túto príležitosť, aby informovala Výbor pre petície, že Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) vo svojom stanovisku uverejnenom v novembri 2021 dospel k záveru, že rozlišovanie medzi rastlinami získanými náhodnou mutagenézou *in vitro* alebo *in vivo* nie je vedecky odôvodnené¹¹. Úrad EFSA najmä poznamenal, že proces mutácie a opravné mechanizmy pôsobia na bunkovej úrovni, a preto nie je rozdiel medzi použitím mutagénu *in vivo* alebo *in vitro*, a že typ mutácií vyvolaných špecifickým mutagénom by mal byť rovnaký bez ohľadu na to, či sa takýto mutagén použije *in vivo* alebo *in vitro*. EFSA vo svojich vedeckých záveroch podporuje stanovisko Komisie nerozlišovať pri vykonávaní právnych predpisov o GMO medzi mutagenézou *in vivo* a *in vitro*.

Záver

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a na to, že predmetom tejto petície je právny štatút techník náhodnej mutagenézy *in vitro* podľa smernice o GMO, by sa s ďalšími úvahami o tomto spise malo počkať na rozsudok SDEÚ.

¹⁰ Stanovisko generálneho advokáta bude doručené 27. októbra 2022.

¹¹ EFSA GMO Panel, 2021. *In vivo* and *in vitro* random mutagenesis techniques in plants. Vestník EFSA (EFSA Journal) (2021) 19(11):6611, 30 s., <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6611>.